

Varnings signaler för de unga 1

Var är Samuel? S 341

eller Ett ögonblick hos spåkvinnan i Endor?

Ungdomsföredrag av E. G—n.

»Mana Samuel fram åt mig!» 1 Sam. 28:11.

1 Sam 28:11 s 341 Kvinnan frågade: "Vem skall jag då mana upp åt dig?" Han svarade: "Mana upp Samuel åt mig."

Den från moderlivet helgade och Herren så varmt tillgivne Samuel hade ända till sin död ett stort inflytande över såväl konungen som folket. Och Saul, som i början höll sig mycket nära den vördade gudsmannen, har heliga intryck från denna för hans liv så viktiga beröring med Herren.

1:o En tidig gudsfruktan har en genomgående och hela livet omfattande betydelse, och ett kommande släkte får skörda välsignelsen och frukten av ett liv, som mognat fram ur heliga uppsåt i barndomens dagar, liksom den från blomsterknoppen utbildade frukten. Fastän fattig och ringa var Samuel dock en trogen förvaltare av det arv, nämligen en levande gudsfruktan, som hans bedjande moder, Hanna, hade överlämnat honom; och i likhet med Josef, Daniel, Timoteus m. fl., vilka »från barndomen känt de heliga skrifterna»,

2 Tim 3:15 s 341 och du känner från barndomen de heliga skrifter som kunna giva dig vishet, så att du bliver frälst genom den tro du har i Kristus Jesus.

bevarade han sin väg ren och vann därigenom livets sanna värdighet, då det för honom alltid var viktigare att höra väl än att tala stort. **(341 sen 342)**

Unge vän! Försumma ej din ungdoms vår! Följ Andens milda dragande till det heliga och sköna, liksom naturen springer upp i vårsolens värme. Dröj icke att fullborda heliga uppsåt!

Efterkommen frukt mognar sällan; och det innebär alltid en förlust för människan att komma sent. Den, som först på ålderdomen och sedan han inövat dåliga vanor, lämnar sitt hjärta

åt Herren, kan icke gärna vinna någon större grad av fullkomlighet. Att tidigt lägga en god grund för livet och att så vinna tid för karaktärens utbildning är av större vikt än vansklig rikedom. Det största arv kan icke göra den människa lycklig, som är en förlorad son. Luk. 15.

Luk 15:11-24 s 342 Ytterligare sade han: "En man hade två söner. 12Och den yngre av dem sade till fadern: 'Fader, giv mig den del av förmögenheten, som faller på min lott.' Då skiftade han sina ägodelar mellan dem. 13Och icke lång tid därefter lade den yngre sonen allt sitt tillhopp och for långt bort till ett främmande land. Där levde han i utsvävningar och förfor så sin förmögenhet. 14Men sedan han hade slösat bort allt, kom en svår hungersnöd över det landet, och han begynte lida nöd. 15Då gick han bort och gav sig under en man där i landet, och denne sände honom ut på sina marker för att vakta svin. 16Och han åstundade att få fylla sin buk med de fröskidor som svinen åto; men ingen gav honom något. 17Då kom han till besinning och sade: 'Huru många legodrängar hos min fader hava icke bröd i överflöd, medan jag har förgås av hunger! 18Jag vill stå upp och gå till min fader och säga till honom: Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig; 19jag är icke mer värd att kallas din son. Låt mig bliva såsom en av dina legodrängar.' 20Så stod han upp och gick till sin fader. Och medan han ännu var långt borta, fick hans fader se honom och ömkade sig över honom och skyndade emot honom och föll honom om halsen och kysste honom innerligt. 21Men sonen sade till honom: 'Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig; jag är icke mer värd att kallas din son.' 22Då sade fadern till sina tjänare 'Skynden eder att taga fram den yppersta klädnaden och kläden honom i den, och sätten en ring på hans hand och skor på hans fötter. 23Och hämta den gödda kalven och slakta den, så vilja vi äta och gör oss glada. 24Ty denne min son var död, men har fått liv igen; han var förlorad men är återfunnen.' Och de begynte göra sig glada.

Det viktigaste för din framtid är du själv.

2:o Det stora ansvaret. Sin med jubel hälsade konung hade Israel emottagit välsignad genom Herrens profet, Samuel; och i början av sin regering var Saul ej allenast segerrik utan även ödmjuk. 1 Sam. 10:23.

1 Sam 10:23 s 342 Då skyndade de dit och hämtad honom därifrån, och när han nu trädde fram bland folket, var han huvudet högre än allt folket.

Och så länge hans hjärta liksom hängde vid de läppar, som vidrört honom, 10:1,

1 Sam 10:1 s 342 Och Samuel tog sin oljeflaska och göt olja på hans huvud och kysste honom och sade: "Se, HERREN har smort dig till furste över sin arvedel. 1 Sam 10:1

vilade Guds kraft över honom, och han hade soldater, vilkas hjärtan Gud hade rört». 10:26.

1 Sam 10:26 s 342Också Saul gick hem till Gibeå; och honom följde en härskara av män vilkas hjärtan Gud hade rört. 1 Sam 10:26

Ty det är alltid så, att den omgivning, som Herren anförtrott oss, skall förr eller senare uppenbara något av den ande, som besjälar oss, och det kan finnas personligheter, som stå eller falla med oss. Endast den konung, som själv har blivit rörd av den helige Ande, kan hoppas att människohjärtan skola röras av Gud genom honom. Vårt inflytande över själarna står i förhållande till Guds inflytande över oss.

Har du blivit rörd av den helige Ande till seger över människornas hjärtan? Så länge du vandrar i den ödmjuka anden, som drev Saul att gömma sig ibland trossen,

1 Sam 10:22 s 342 Då frågade de HERREN ännu en gång: "Har någon mer kommit hit? HERREN svarade: "Han har gömt sig bland trossen." 1 Sam 10:22

skall Herren uppenbara sig själv igenom dig, och människor, »vilka (342 sen 343) hjärtan Gud har rört», skola omgiva ditt segertåg med kärlekens jubel. Den enda säkra vägen att göra sina medmänniskor lyckliga, är att själv vara lycklig; och det går bäst för den, som är genomträngd av heligt allvar, att göra omgivningen allvarlig. Du kanske delvis erfarit något av den ande, som vilade över Saul, och det hade varit bäst för dig att vara omedveten därom. Det dröjde icke länge, förrän Samuel med blödande hjärta måste bestraffa Saul för hans egenmäktiga tilltag att, ehuru därtill oberättigad, frambära det i lagen föreskrivna brännoffret. Och Samuel sade: »Du har dåraktigt handlat, du har icke iakttagit

Herrens, din Guds, befallning såsom han har befallt dig, ty då skulle Herren hava stadfäst ditt konungadöme i Israel till evig tid.»

1 Sam 13:13 s 343 Samuel sade till Saul: "Du har handlat dåraktigt. Du har icke hållit det bud HERREN, din Gud, har givit dig; eljest skulle HERREN hava befast ditt konungadöme över Israel för evig tid.

Detta var första, steget: självsvåldigt övergrepp. Saul kallar det förstånd, Samuel kallar det för dårskap. »Du har dåraktigt handlat.»

Sen här, unga vänner, vilket ansvar det vilar över oss att lyda sanningen och sätta de heligas råd högre än vår egen uppfattning. Det har en större betydelse för människans liv, än hon själv tror, att sorgfälligt bevara och under helig bävan utverka varje heligt intryck av Gud i sin själ. Och endast genom att bevaras i det ödmjuka, barnsliga och fromma sinnet kunna unga män bevara sitt konungadöme och vinna livets högsta mål. Om denne Saul, som en gång gömde sig ibland trossen, hade bevarat sin egen själ i denna ödmjuka ställning, tror jag, att han icke behöft stå här som ett varnande exempel på en man, som genom förhastande i ett ögonblick förverkade sin höga uppgift. Ty bakom varje sådant misstag, som den varmhjärtade ungdomen torde vara särskilt utsatt för, ligger vanligtvis ett hjärtas hemliga brott mot heliga förbindelser. (343 sen 344)

3:0. Det hemliga avfallet. En sådan handling, som denna, hade icke varit möjlig de första dagarna efter hans invigning. Känslan av att ett så heligt ansvar hade blivit lagt på en av de ringaste ibland folket väckte en helig räddhåga i hans hjärta och för hans ögon stod bilden av den i Herrens tjänst grånade Samuel. Han omfattade sin rådgivare med något av den barnsliga fruktan, som det ännu jämförelsevis oskyldiga barnet känner för sin fader; och kanske han, där han låg ibland trossen, grät och bad till Gud såsom Salomo: »Giv nu din tjänare ett hörsamt hjärta!»

1 Kon 3:9 s 344 Så giv nu din tjänare ett hörsamt hjärta, så att han kan vara domare för ditt folk och skilja mellan gott och ont; ty vem förmår väl eljest att vara domare för detta ditt stora folk?"

Ej under, att folket jublade, då Saul den gången uppenbarades i deras mitt. Denna tid av tårar och bön, då själen darrar under känslan av egen svaghet, är ofta nog den skönaste i människans liv. Då ynglingen frågar sin gamle far till råds och dottern sin moder: »Hur skall jag göra?» äro de vanligtvis klokare i sin enfald, än då ynglingen aldrig känner behov av att skriva hem eller fråga sin fader om något.

De flesta tyckas vara av den meningen, att vårt förhållande till de människor, som med kärlek omfatta oss, icke har någon inverkan på vårt liv i Gud. Men detta är en stor villfarelse. Överträdelsen av Herrens bud: »Hedra din fader och din moder»

2 Mos 2:12 s 344 Hedra din fader och din moder, för att du må länge leva i det land som HERREN, din Gud, vill giva dig.

straffar förvisso sig själv genom den inverkan, som den har på vårt sinnelag. Överträdelsen är icke blott en handling, varigenom människan ådrager sig skuld inför Gud, utan den skadar även i sin mån den inre människan. Och den, som utan förebråelse kan såra sina föräldrar, skall snart utan förebråelse även kunna såra den himmelske Faderns hjärta. Ty människan kan ju ändå aldrig, hur hon än må uppfatta sin ställning, komma ifrån sig själv. Och det är så naturligt, att den, som icke är trogen i det jordiska, ej kan vara **(344 sen 345)** trogen i det himmelska.

Matt 5:23 s 344 f Hans herre svarade honom: 'Rätt så, du gode och trogne tjänare! När du var satt över det som ringa är, var du trogen; jag skall sätta dig över mycket. Gå in i din herres glädje.

Ty jag själv är ju alltid den samme, antingen jag rör mig på det ena eller andra området. Ett värdigt förhållande till mina föräldrar, mina lärare och mina rådgivare är för mitt andliga liv lika viktigt som trohet i predikoämbetet.

Det kan i betydande utsträckning sägas, att människan bliver, vad hon gör. Det är alldeles klart, att den synd, som utövas, alltid stärker en motsvarande lidelse i våra hjärtan, och att människan genom fortsatt utövning av synden växer tillsammans med den. Får icke alltid människans hela inre och yttre liv en bestämd prägel av det, som hon utövar? — Och min fulla övertygelse är, att olydnad och trots emot överordnade är en av orsakerna till de hastiga avfallen ibland vår tids ungdom. Ty hur skall den, som ej har tillbörlig aktning för en Samuel, kunna visa någon aktning för Gud? Ringaktning för Samuel ledde Saul till att överträda Herrens i lagen givna föreskrift, att prästen och ingen annan skulle förvalta offerttjänsten. Och den bästa vän, som han hade på jorden, måste avkunna Herrens dom: Nu skall ditt konungarike icke bliva bestående.

1 Sam 13:14 s 345 Men nu skall ditt konungadöme icke bliva bestående. HERREN har sökt sig en man efter sitt hjärta, och honom har HERREN förordnat till furste över sitt folk, eftersom du icke har hållit vad HERREN bjöd dig.”

Detta är det sorgliga slutet på själens ringaktning av heliga förbindelser.

Min samvetsfråga till eder, unga syskon, är, om I stå i samma förhållande nu som förr till de många tvivelaktiga ting, som komma i de kristnas väg? Vi leva under en tid, då många saker, som vi hava betraktat med avsky, börja bliva ej endast tillåtna, utan till och med eftersökta inom församlingen; och tidsandan, som icke gör »bagateller» till samvets sak, fördärvar de ungas samveten, så att de missledas, såsom järnet drager magnetnålen från sin rätta riktning i sjömannens kompass. Ebreerbrevets författare varnar oss för hjärtats **(345 sen 346)** förhårdelse genom syndens bedrägeri.

Hebr 3:13 s 346 utan förmanen varandra alla dagar, så länge det heter ”i dag”, på det att ingen av eder må bliva förhårdad genom syndens makt att bedraga.

Och vårt samvete kan icke förbliva Herrens röst, om det påverkas av främmande inflytelser. När Saul såg, hur »folket skingrade sig» och »Filisteerna voro samlade emot honom», överträdde han både Guds lag och samvetets bud, ty han ville betrygga sin egen ställning.

Men det synes icke, att samvetet förebrådde honom. Det var ett genomgående avfall i Sauls inre. Han kunde icke vara Herrens furste.

1 Sam 13:8 s 346 När han nu hade väntat sju dagar, intill den tid Samuel hade bestämt men Samuel likväl icke kom till Gilgal, begynte folket skingra sig och gå ifrån honom.

1 Sam 13:5 s 346 Under tiden hade filistéerna församlat sig för att strida mot Israel: trettio tusen vagnar och sex tusen ryttare, och fotfolk så talrikt som sanden på havets strand; och de drogo upp och lägrade sig vid Mikmas, öster om Bet-Aven.

Kanske du är en av dem, som icke taga det så noga som förr; och du har kanske icke samma vördnad som förr för dem, som bära din själ på sitt hjärta. Längtan efter oberoende har börjat slita många band, som enligt ditt förmenande ej endast äro överflödiga, utan till och med hämmande för den fria utvecklingen; och lik Saul är du »dristig» nog att utan Herrens mun avgöra tvivelaktiga ting. 1 Sam. 13:12.

1 Sam 13:12 s 346 då tänkte jag: Nu komma filistéerna hitned mot mig i Gilgal, och jag har ännu icke bönfällt inför HERREN. Då tog jag mod till mig och offrade brännoffret.”

Att du skulle rådföra dig med en Samuel eller hava tålamod att följa de gamles råd, det vågar jag väl icke hoppas nu, när du börjat vakna till insikt om din stora begåvning och med förtjusning följer ditt eget utbildade omdöme. Men om du vill vara kristen, borde du väl ändå fråga din Gud. Dock, det är ju så, att den, som skall ut i stormen, far utan mästaren.

Såsom masken kryper under barken och skär av trädets savgångar, skola de »småsynder», skämt och gyckel, fåfänga och ärelystnad, världskarlek och hjärtats utsvävningar, för vilka en trolös ande öppnar dörren, småningom döda varje helig känsla och varje heligt behov i din själ. Människan kan tillåta sig mycket avskyvärda saker, då hon anser det vara viktigare, hurudan man ser ut, än vad man är. Men ack, det är solnedgången av hjärtats dag, då själen börjat följa **(346 sen 347)** sina lustar, och sorgens, medlidandets skuggor falla över Samuels ansikte. Så länge du vandrade i Herrens fruktan, var du så lycklig ibland Jesu vänner, och det var så roligt att träffa dem. Varifrån kommer detta vemod, som nu vilar över oss? Du säger: »Jag har verkställt Herrens ord!» I Sam. 15.

1 Sam 15:13 s 347 När nu Samuel kom till Saul, sade Saul till honom: ”Välsignad vare du av HERREN. Jag har nu fullgjort HERRENS befallning.”

Men jag frågar tillbaka: Var är det barnsliga sinnet och det fromma hjärtat? Var är det klara samvetet och det okränkta sanningssinnet?

Var är din oskuld, din frid, din tro, din Gud? Och var är du själv?

4:o. Då nattens skuggor falla. När Saul stolt kom ingen från segern över Amalek, var han genom sin olydnad förkastad av Herren. Och från den dagen synes han icke vara den heliga vänskapen värdig; ej heller kunde han i ringaste mån motsvara densamma. »Och Samuel sade till Saul: Jag vänder icke tillbaka med dig. Emedan du har förkastat Herrens ord, har Herren ock förkastat dig, att du icke skall vara konung över Israel. Och då Samuel vände sig om för att gå sina färde, fattade han i fällen av hans mantel, och den revs sönder. Och Samuel sade: »Herren har i dag rivit Israels konungadöme ifrån dig och givit det åt en annan, som är bättre än du.» 1 Sam. 15:26—29.

1 Sam 15:26-29 Samuel sade till Saul: "Jag vänder icke tillbaka med dig; ty då du har förkastat HERRENS ord, har HERREN ock förkastat dig, så att du icke längre får vara konung över Israel." 27När nu Samuel vände sig om för att gå, fattade han i hörnet på hans mantel, och den rycktes sönder. 28Och Samuel sade till honom: "HERREN har i dag ryckt Israels konungarike från dig och givit det åt en annan, som är bättre än du. 29Och den Härlige i Israel ljuger icke och ångrar sig icke; ty han är icke en människa, så att han skulle kunna ångra sig."

Och medan Saul kämpade för att återvinna sin förlorade ställning, satt Samuel i Rama och grät. »Ty han sörjde över Saul.» 15:35.

1 Sam 15:35 Och Samuel ville icke mer se Saul så länge han levde, ty Samuel sörjde över Saul, eftersom HERREN ångrade att han hade gjort Saul till konung över Israel.

Se här en man, som varit smord till konung, se här en en gång så ödmjuk själ, som hade stått i beröring med de renaste andar, sluta sina dagar i vantrons och förtvivlans natt.

1 Sam 28:13-19 Konungen sade till henne: "Frukta icke. Vad är det då du ser?" Kvinnan svarade Saul: "Jag ser ett gudaväsen komma upp ur jorden." 14Han frågade henne: "Huru ser han ut?" Hon svarade: "Det är en gammal man som kommer upp, höljd i en kåpa." Då förstod Saul att det var Samuel, och böjde sig ned med ansiktet mot jorden och bugade sig. 15Och Samuel sade till Saul: "Varför har du stört min ro och manat mig upp?" Saul svarade: "Jag är i stor nöd: filistéerna hava begynt krig mot mig, och Gud har vikit ifrån mig och svarar mig icke mer, varken genom profeter eller genom drömmar. Därför har jag kallat dig upp, på det att du må låta mig veta vad jag skall göra." 16Men Samuel svarade: "Varför frågar du mig, då nu HERREN har vikit ifrån dig och blivit din fiende? 17HERREN har efter sitt behag gjort vad han hade sagt genom mig: HERREN har ryckt riket ur din hand och givit det åt en annan, åt David. 18Eftersom du icke hörde HERRENS röst och icke lät Amalek känna hans vredes glöd, därför har HERREN nu gjort dig detta. 19HERREN skall giva både dig och Israel i filistéernas hand, och i morgon skall du med dina söner vara hos mig; ja, också Israels läger skall HERREN giva i filistéernas hand."

Och han, som stödd av heliga förbindelser, börjat en lysande bana, famlar i den hopplösa natten över Samuels grift vid en spåkvinnas hand. Hans vän och rådgivare Samuel har gått till en värld, där inga modershjärtan brista och ingen natt skall vara mer. (347 sen 348) Och Saul, som redan under livstiden hade brutit sitt förbund med Samuel, började känna sig ensam i världen; och genombävad av aningar om det sorgliga slutet, söker han ersättning för den gudomliga uppenbarelsen i spritismens »glåmiga ljus».

Han ville tala med Samuel. Alla andra och allt annat var intet emot Samuel. »Samuel! Samuel!» Och djävulen möter honom i Samuels förklädnad och bekräftar Herrens dom: »I morgon skola du och dina söner dö.» 1 Sam. 28. O, hur hemskt, då både himmel och helvete» mötas för att besegla syndarens dom!

1 Sam 28:19 s 348 HERREN skall giva både dig och Israel i filistéernas hand, och i morgon skall du med dina söner vara hos mig; ja, också Israels läger skall HERREN giva i filistéernas hand.”

Det har aldrig funnits en tid så avgörande som den närvarande för vårt unga släkte. En tvivlets och otrons ande ruvar över oss. Oärlighet och trots emot sanningen ha allaredan förhärdat mången yngling; och efter mången Judas, som lämnat lärjungahopen, går en demon med snaran och repet i sin hand.

Jag blir riktigt förskräckt, då ljuset faller på dem, som famla genom natten till skuggornas hem. Och då jag tänker på, att dessa hädare lågo på sina knän en gång och likt Samuel bådo till Gud, kan mitt hjärta brista av sorg. Johannes säger, att många antikrister hade utgått ifrån dem.

1 Joh 2:18 s 348 Mina barn, nu är den yttersta tiden. I haven ju hört att en antikrist skall komma, och redan hava många antikrister uppstått; därav förstå vi att den yttersta tiden är inne.

Och många fritänkare hava gått ut från de kristnas led. Den tid närmar sig, då Gud sänder så kraftig villfarelse över dem, som ej velat emottaga kärlek till sanningen, att de skola tro lögnen. Men ock en tid, »då de skola stappla ifrån hav till hav och söka efter Herrens ord, men icke finna det.»

Amos 8:12 s 348 Då skall man driva omkring från hav till hav, och från norr till öster, och färdas hit och dit för att söka efter HERRENS ord, men man skall icke finna det.

Är du trött vid våra förmaningar? Skämtar du med den kristliga sången? Hav tålamod! Snart ha vi gått till en annan värld. Men vill du undfly Sauls ändalykt, såra icke den Samuel, som Her (**348 sen 349**) ren givit dig i en gammal fader, en grånad kristen eller en ungdomsvän! Vinnlägg dig om att vara ett värdigt föremål för hans kärlek och för hans brinnande böner. Slut dig nära till var och en, som kan göra dig bättre, och krossa icke våra hjärtan genom att övergiva Herren.

Var trogen! Krossa icke de hjärtan, som röras av deltagande för dig!

Den tid skall komma, då du gärna ville gräva upp deras stoft ur mullen. Kanske deras bild, som du sviket, skall föresväva dig likt Samuels ande för Saul och du ligga såsom död av ångest över en trampad kärlek. Du står vid din moders grav och längtar förgäves efter att se en skymt av det kära ansiktet. Bilden och minnet av henne, som var långt bättre och älskade mer än du själv trodde, framstår för din själ i nytt ljus. Hon är borta nu. Du oroas väl icke nu av hennes fotsteg? »Ack», säger du, »jag behöver intet annat medium för att framkalla hennes bild än minnet av vad hon själv var för mig.»

Unge vän, förlåt jag frågar dig: »Hur står du i förhållande till de personer, som hava uppoffrat sig för dig?» Mången liknar en drucken man, som med eder och förbannelser lönar dem, som i farans stund våga sitt liv för honom. Ej under, om de en gång, när nattens skuggor falla över dem, skola med ångest fråga efter en Samuel.

Sedan de hava slitit alla heliga förbindelser, återstår intet annat sällskap för dem än samvetets anklagelser och de andemakter, som fört dem in i de fallnas boning. Och i denna fasansfulla omgivning skola många tusen föraktare ropa: Var är Samuel?

Manasses synd. S 350

I.

Om de synder, han bedrev, är skrivet i krönikan om Judas konungar. 2 Kon. 21:17.

2 Kon 21:17 s 350 Vad nu mer är att säga om Manasse och om allt vad han gjorde så ock om den synd han begick det finnes upptecknat i Juda konungars krönika.

Unge vän! Åren fly. Livet är en sådd. Ungdomstiden, då allting knoppas, är en sådd för livet. Då grundlägges karaktären. Framtiden står i förhållande till varje ögonblick av din ungdom. Framtiden skördar ditt nuvarande liv. Ålderdomen skall antingen leva på kapitalet av en väl använd ungdomstid eller stappla med darrande

lemmar, likt en förlorad son, till svinadraven i främmande land. Livet går igen.

Små handlingar uppföra din karaktärs byggnad. Verkan av ett enda ögonblick kan vara obegränsad. Varje levande varelse måste fulländas. Var är gränsen för din utveckling? Slumrar icke evigheten i ditt bröst. Broder, människan är skapad för en ändlös tillvaro! Om icke så vore, skulle hennes liv på jorden vara meningslöst. Livet är en begynnelse. Här lägges grunden för kommande utveckling.

Din egen hand har skrivit årens vita blad. Du är själv din egen dagbok. Du har skrivit din levnadssaga med eldskrift i din karaktär. Krönikan om Judas konungar är endast berättelsen om, hur dessa konungar levat. Varje människa, vare sig **(350 sen 351)** konung eller slav, måste lämna, bidrag till denna berättelse om »Judas konungar». Där finnes du själv. I samvetets bok är du tecknad. Ditt livs gärningar gå igen.

Herren känner dig. Människans gärningar vittna om vad hon är, de uppenbara synderna gå före henne till dom. Syndaren träder inför Gud med samvetets bok. Det skulle icke behövas någon annan dom för människan än ett skärpt samvete. Denna bok synes vara förkommen, likt krönikan om Judas konungar, men domstiden skall föra den i ljuset »Böckerna upplätos, och de döda blevo dömda efter sina gärningar.»

Upp 20:12 s 351 Och jag såg de döda, både stora och små, stå inför tronen, och böcker blevo upplätta. Och jämväl en annan bok blev upplåten; det var livets bok. Och de döda blevo dömda efter sina gärningar, på grund av det som var upptecknat i böckerna.

När den förlorade sonen kom till sans, nedskrev han sin bekännelse. Natans ord: »Du är mannen» lade konungen till marken.

2 Sam 12:7 s 351 Men Natan sade till David: "Du är den mannen. Så säger HERREN, Israels Gud: Jag har smort dig till konung över Israel, och jag har räddat dig ur Sauls hand.

Då Hiskias son kände udden i Herrens dom, vaknade samvetet. »Då besinnade Manasse att Herren är Gud.»

2 Krön 33:13 Och när han så bad till honom, lät han beveka sig och hörde hans bön och lät honom komma tillbaka till Jerusalem såsom konung. Och då besinnade Manasse att HERREN är Gud.

Gudsförnekaren grät och bad till Gud. Det fräcka hånet tystnar.

Människan dömes efter sina gärningar. »Ty vi måste alla uppenbaras inför Kristi domstol, på det att var och en skall få igen sitt livs gärningar, evad det är gott eller ont.»

2 Kor 5:10 s 351 Ty vi måste alla, sådana vi äro, träda fram inför Kristi domstol, för att var och en skall få igen sitt jordelivs gärningar, alltefter som han har handlat, vare sig han har gjort gott eller ont.

»Dömen därför icke i förtid, innan Herren kommer, vilken ock skall bringa i ljuset, vad i mörkret är fördolt, och uppenbara hjärtats uppsåt.»

1 Kor 4:5 s 351 Dömen därför icke förrän tid är, icke förrän Herren kommer, han som skall draga fram i ljuset vad som är fördolt i mörker och uppenbara alla hjärtans rådslag. Och då skall var och en undfå av Gud den berömmelse som honom tillkommer.

Den avgörande dom, som här åsyftas, har ett genomträngande ljus. Tydligen syftar domen på människan själv, och hon dömes efter vad hon är. Ett fullständigt avslöjande av hennes gärningar uppenbarar hennes verkliga natur. Hon måste avlägga räkenskap för sitt liv, men går förlorad genom sig själv. — Syndaren avslöjas inför Gud. Det bliver för honom en avgörande dom att se Gud. »De ogudaktige förgås inför hans ansikte.»

Ps 68:3 s 351 Såsom rök fördrives, så fördrivas de av dig; likasom vaxet smälter för eld, så förgås de ogudaktiga för Guds ansikte.

En skymt av hans alltigenom rena och heliga väsen skulle vara nog **(351 sen 352)** att för människan uppenbara hennes synd. Till och med den för alla troende kära uppenbare, sen av Lammet kommer syndaren att ropa till berg och högar om skydd för Lammets vrede. Är ej Lammet högsta uppenbarelsen av Guds kärlek? Göt han ej sitt blod till lösen för dem? Och de ropa: »Skylen oss för Lammets vrede!»

Upp 6:16 s 352 Och de sade till bergen och klipporna: "Fallen över oss och döljen oss för dens ansikte, som sitter på tronen, och för Lammets vrede.

Minnet av en trampad kärlek framkallar dessa rop. »Min synd är förlåten», sade en sjöman. »Men jag kan icke förlåta mig själv, att jag krossade min moders hjärta.» Minnet av hennes kärlek anklagade honom, och den älskande, i döden utgivna, var borta, Detta är din ställning som förlorad. Jesu blod ropar ifrån jorden. Golgata är ett Sinai för din själ. Du har föraktat hans kärlek, du har trampat hans blod, och nu är du skild ifrån honom evigt, för evigt.

Kunskapen om hans utgivande i döden kommer den förtappade syndaren att ropa: »Ve mig för en trampad kärlek! Jag föddes till att härska, och nu är jag fångslad. Han kallade mig till sin härlighet,

och nu ligger jag i helvetet». Hågkomsten från jorden samlade bränsle för den eld, som aldrig slocknar. Bardomens lyckliga dagar, ditt föräldrahem och din gudfruktige far väcka sådana känslor, som du aldrig anat, och du ropar: »Borta, evigt borta!» Samvetet skakas av din fromme lärares röst, men du faller tillbaka, likt Saul, och ropar: »Ve mig!»

Den tid, Herren sökt din själ, kommer aldrig åter. Helvetets kval bränner dig. Din fader har gått till himmelen, din moder har avsomnat i Herren. De gråta ej mer. O, Manasse, tårarnas barn, var är du? Du bad ju våra böner, du sjöng ur min sångbok. Och nu ligger du i helvetet. »O, att jag hade fått dö i ditt ställe!» (352 sen 353)

Eller du kan räddas. Du lever ännu. Fly för ditt livs skull! Jesu blod kan rena dig från synden. Hans famn är ej sluten. Det finns ro för din arma själ. Kom hem, förlorade son!

*

II. sid 354

Manasse förförde dem att göra mera ont än de folk, vilka Herren hade utrotat undan för Israels barn. 2 Kon. 21:9.

2 Kon 2:9 s 354 Men de lyssnade icke härtill, och Manasse förförde dem, så att de gjorde mer ont än de folk som HERREN hade förgjort för Israels barn. 2 Kon 21:9

Det minsta organ, som angripes av någon sjukdom, bidrager till kroppens lidande. Den sjuka lemman kan till och med, såsom vid kallbrand, förorsaka hela kroppens undergång, om den icke avskiljes; men de friska organ, som regelbundet utöva sina förrättningar, bidra genom att understödja naturens egen kraft till sjukdomens hävande. Såsom lemmarna återverka på varandra under utövningen av sina förrättningar, så är det alltid en växelverkan inom varje organism.

Bilden av en kropp leder våra tankar till skriftens sköna framställning om en församling, där alla äro inbördes medansvariga därför att de äro varandras lemmar. 1 Kor. 12.

1 Kor 12:12-26 s 354 Ty likasom kroppen är en och likväl har många lemmar, och likasom kroppens alla lemmar, fastän de äro många, likväl utgöra en enda kropp, likaså är det med Kristus. 13Ty i en och samme Ande äro vi alla döpta till att utgöra en och samma kropp, vare sig vi äro judar eller greker, vare sig vi äro trälar eller fria; och alla hava vi fått en och samme Ande utgjuten över oss. 14Kroppen utgöres ju icke heller av en enda lem, utan av många. 15Om foten ville säga: "Jag är icke hand, därför hör jag icke till kroppen", så skulle den icke dess mindre höra till kroppen. 16Och om örat ville säga: "Jag är

icke öga, därför hör jag icke till kroppen”, så skulle det icke dess mindre höra till kroppen. 17Om hela kroppen vore öga, var funnes då hörseln? Och om den hel och hällen vore öra, var funnes då lukten? 18Men nu har Gud insatt lemmarna i kroppen, var och en av dem på det sätt som han har velat. 19Om åter allasammans utgjorde en enda lem, var funnes då själva kroppen? 20Men nu är det så, att lemmarna äro många, och att kroppen dock är en enda. 21Ögat kan icke säga till handen: ”Jag behöver dig icke”, ej heller huvudet till fötterna: ”Jag behöver eder icke.” 22Nej, just de kroppens lemmar som tyckas vara svagast äro som mest nödvändiga. 23Och de delar av kroppen, som tyckas oss vara mindre hedersamma, dem bekläda vi med så mycket större heder; och dem som vi blygas för, dem skylä vi med så mycket större blygsamhet, 24under det att de andra icke behöva något sådant. Men när Gud sammanfogade kroppen av olika delar och därvid lät den ringare delen få en så mycket större heder, 25så skedde detta, för att söndring icke skulle uppstå i kroppen, utan alla lemmar endräktigt hava omsorg om varandra. 26Om nu en lem lider, så lida alla de andra lemmarna med den; om åter en lem äras, så glädja sig alla de andra lemmarna med den.

Men alldenstund vi alla utan undantag äro »Guds släkte», Apg. 17, utövas en stark, om än fördold verkan av individerna i »hans släkte» för eller emot dess höjande.

Apg 17:29 s 354 Äro vi nu av Guds släkt, så böra vi icke mena att gudomen är lik någonting av guld eller silver eller sten, något som är danat genom mänsklig konst och uppfinning.

En person må vara aldrig så ringa, så utövar han dock ett inflytande till gott eller ont. Andens tysta daggdop är sammansatt av flera obetydliga droppar. Osea 14:6.

Hosea 14:6 s 354 Jag skall bliva för Israel såsom dagg, han skall blomstra såsom en lilja, och såsom Libanons skog skall han skjuta rötter.

Din samverkan med det hela gör ditt inflytande av stor betydelse. Utan dimma inga regnskurar, utan personligheter ingen allmän utveckling. Världen måste antingen bliva bättre eller sämre, därför att du levat. (354 sen 355)

Överallt inom naturen gör sig inflytandet inom ett släkte gällande. Hur mycket mera måste det icke vara förhållandet med människan — en levande själ begåvad att t. o. m. känna de osynliga tingens inverkan — att hon drages av den ande, som verkar på henne! Och den förening, som bildas av intimare beröring, är medelpunkten för vårt inflytande. Inflytandet, som alltid är något av personen själv, bliver därför allt kraftigare, ju närmare vi stå varandra. Medlemmarna av en *verklig* förening stödja sig mot varandra, och den, som har vunnit människans hela förtroende, bliver ock hennes ideal. Tiden är icke främmande för mer eller mindre lyckade kopior av någon framstående persons egenskaper.

Jag såg ett par ungdomsvänner, vilka troget höllo sig till varandra, småningom upparbeta en så lika handstil, att man svårligen kunde skilja den enes från den andres; men själva visste de ingenting därom. Så har kärleken under alla tider kunnat omskapa människans liv. Och huru skulle icke en helhjärtad överlåtelse åt Herren kunna göra unga män till

apostoliska vittnen! »Ty vår berömmelse är detta, nämligen vårt samvetes vittnesbörd, att vi i Guds enfald och renhet, icke i köttslig vishet, utan i Guds nåd hava vandrat i världen och i synnerhet bland eder». 2 Kor. 1:12,

2 Kor 1:12 s 355 Ty vad vi kunna berömma oss av, och vad vårt samvete bär oss vittnesbörd om, det är att vi i denna världen hava vandrat i Guds helighet och renhet, icke ledda av köttslig vishet, utan av Guds nåd; så framför allt i vårt förhållande till eder.

Inflytandet av den förening, som de unga männen knöto med Jesus från Nasaret, sträcker sig såsom den åt alla utlovade välsignelsen, Gal. 3:14, genom alla tidsåldrar in i det oändliga.

Gal 3:14 s 355 Vi friköptes, för att den välsignelse som hade givits åt Abraham skulle i Jesus Kristus komma också hedningarna till del, så att vi genom tron skulle undfå den utlovade Anden.

Människan drages huvudsakligen till de andar, som motsvara hennes väsen; och hon samlar själv de liksinnade omkring sig, såsom magneten drager filspånen. Så finna vi, att ungdom söker ungdom, och att de unga hava en synnerlig makt över varandra, då däremot ålderdomen har **(355 sen 356)** sin egen värld och de gamla förstå varandra bäst. Även yrkes- och fackföreningar bilda ett broderskap, som tyvärr kan leda människan bort ifrån Gud och till och med understundom vara högst demoraliserande. Den ställning, vi intaga till varandra med hänsyn till ansvar och plikter i det jordiska, gör att vi utöva ett större eller mindre inflytande. Kamraterna utöva inflytande på varandra, föräldrarna på sina barn och barnen på sina föräldrar o. s. v. Men källan till det inflytande, som människan utövar, ligger dock djupare fördold. Den kommer ifrån varelsens grund och fortplantar hos omgivningen något av vår **sedliga natur**. De rena dragas till de rena. De orena dragas till de orena. Den listige Jakob finner alltid någon Laban. Den, som är fallen, möter någon fallen.

Sålunda behöver ingen söka upp sina fränder. Syskonsjälen uppenbaras genom sympati. Andras kärlek till oss uppenbaras ofta genom vår kärlek till dem. Samma böjelser förena till ett mål. Vår sanna karaktär avspeglas i de människor, som hålla sig intill oss. Därav ordspråket. Säg mig, vem du umgås med. så skall jag säga dig, hurudan du är! Min vän, vilket sällskap har du under färden? Enda vägen att komma ren genom denna över allt besmittade värld är att **bevaras ren**. »Om någon håller sig ren

från sådana människor varder han ett kärll till heder, helgat för husbonden och nyttigt till allt gott verk».

2 Tim 2:21 s356 Om nu någon håller sig ren och obesmittad av sådant folk, då bliver han ett kärll till hedersamt bruk, helgat, gagneligt för sin herre, tjänligt till allt vad gott är.

»För den rene är allting rent, men för de besmittade och orena är allt orent».

Titus 1:15 Allt är rent för dem som äro rena; men för de orena och otrogna är intet rent, utan hos dem äro både förstånd och samvete orenade.

Och omgivningen vittnar om, vem du är. Dina vänner äro en del av dig själv. Du är moderstam till din vänkrets.

Den, som söker någon anledning, blir frestad. Utan svårighet kan en lat tjänare bli ond. En konung, som ej vill strida, faller i vällust.

2 Sam. 11. (356 sen 357)

2 Sam 11:4 s 356 4Då sände David några män med uppdrag att hämta henne, och hon kom till honom, och han låg hos henne, när hon hade helgat sig från sin orenhet. Sedan återvände hon hem.

Den, som vill synda, får tillfälle att göra det. Satan sänder sina redskap i det för hans planer gynnsamma ögonblicket. Då Guds folk hade övergivit Herren blev Manasse konung. De ville synda; och konungen, som under den tiden alltid synes vara envåldshärskare, blev nu djävulens redskap till deras undergång. Berättelsen härom är kort men gripande: »Och Manasse förförde dem till att göra mera ont än de folk, som Herren hade utrotat undan för dem.»

2 Kon 21:9 s 357 Men de lyssnade icke härtill, och Manasse förförde dem, så att de gjorde mer ont än de folk som HERREN hade förgjort för Israels barn. 2 Kon 21:9

Men de prisade honom, därför att han upplöste banden och gjorde människan fri.

Den historien upprepas än i dag. De fallna föras bort av de fallna. »Ty under skrytsamt, fåfängligt tal locka de i köttets lustar med liderligheter till sig dem, som knappt hava undkommit de i villa vandrande, och lova dem frihet, fastän de själva äro fördärvets trälar».

2Petr 2:18 f s 357 Ty de tala stora ord som äro idel fåfänglighet; och då de nu själva leva i köttsliga begärelser, locka de genom sin lösaktighet till sig människor som med knapp nöd rädda sig undan sådana som vandra i villfarelse. 19De lova dem frihet, fastän de själva äro förgångelsens trälar; ty den som har låtit sig övervinnas av någon, han har blivit dennes träl.

Vilket groft hån med denna frihetssträvan! Fördärvets trälar draga djupare ned i dyn dem, som äro fördärvade. Och deras vapen är liderlighet, deras mål förtappelse. Men då människan förlorat den sanna friheten, bliver hon slav under världens lustar.

Men alltid höres det vilda skränet om frihet.

Men vem kan uthärda Manasses dom? »De grepo Manasse med hakar och bundo honom med kopparfjättrar och förde honom till Babel».

2 Krön 33:11 s 357 Då lät HERREN den assyriske konungens härhövitsmän komma över dem; de slogo Manasse i bojor och fängslade honom med kopparfjättrar och förde honom till Babel.

Då var det slut på konungens gäckeri. Han bad till Gud. Han ödmjukade sig högligen.

2 Krön 33:12-15 s 357 Men när han nu var i nöd, bön föll han inför HERREN, sin Gud, och ödmjukade sig storligen för sina fäders Gud. 13 Och när han så bad till honom, lät han beveka sig och hörde hans bön och lät honom komma tillbaka till Jerusalem såsom konung. Och då besinnade Manasse att HERREN är Gud. 14 Därefter byggde han en yttre mur till Davids stad västerut mot Gihon i dalen, intill Fiskporten, och runt omkring Ofel, och gjorde den mycket hög. Och han insatte krigshövitsmän i alla befästa städer i Juda. 15 Och han skaffade bort de främmande gudarna och avgudabelätet ur HERRENS hus, så ock alla de altaren som han hade byggt på det berg där HERRENS hus stod och i Jerusalem, och kastade dem utanför staden.

Och Gud frälste honom ur Babel. Sista åren av sitt liv nedrev han sina altaren och sökte omvända folket. Men sitt liv kunde han dock aldrig återkalla. Ingen kan utplåna intrycket av det liv, han levat. Huru många altaren än nedrivs, fortleva dock syndens verkningar. »Folket», heter det, »offrade ännu på höjderna».

2 Krön 33:17 Men folket offrade ännu på höjderna, dock allenast åt HERREN, sin Gud.

Såden växer överallt i din **(357 sen 358)** omgivning, och skörden vittnar om, huru du levat! Och någon Amon skall fortsätta den förödelse, Manasse börjat. Dessa, på vilka du inverkat, skola i sin ordning överlämna det arv, som du gav dem.

2 Krön 33:22 s 358 Han gjorde vad ont var i HERRENS ögon, såsom hans fader Manasse hade gjort; åt alla de beläten som hans fader Manasse hade låtit göra offrade Amon, och han tjänade dem.

För några år sedan blev jag kallad till en hopplös kvinna. Under ropet: »Förlorad! Evtigt förlorad!» vred hon sina händer; och jag kunde icke trösta henne. På min fråga, om hon hade någon särskild synd på sitt samvete, bekände hon med bruten stämma, huru hon inlett barn i självbefläckelse. Ehuru mitt hjärta greps av outsäglig ångest vid denna bekännelse, kunde jag dock aldrig förstå, att denna synd var oförlåtlig. Men ingen kunde ens för ett ögonblick lindra hennes kval. En tid därefter hörde jag, att hon var död. Hon förkortade sitt liv.

»Ve världen för förförelsernas skull, ty förförelserna måste komma, dock ve den människa, genom vilken de komma».

Matt 18:7 s 358 Ve världen för förförelsernas skull! Förförelser måste ju komma; men ve den människa genom vilken förförelsen kommer!

Den som icke känner något ansvar för sitt liv, är icke värd att leva.

Och den, som är ovärdig att leva, kan icke leva. Vart går du?

*

III. s 359

Och han gjorde vad ont var i Herrens
ögon efter de folks styggelser, vilka
Herren hade fördrivit undan för Israels barn.
2 Kon. 21:2.

2 Kon 21:12 s 359 Han gjorde vad ont var i HERRENS ögon, efter den styggeliga seden hos de folk som HERREN hade fördrivit för Israels barn.

Svagheten för det, som roar, har lett mången in på syndens väg.
Förespeglingar om lyckan draga tusen till det land, där
människan bliver en förlorad son; och den, som förspilt sitt liv
ibland skökor, Luk. 15, är vanligtvis själv förlorad.

Luk 15:11-24 s 359 Ytterligare sade han: "En man hade två söner. 12Och den yngre av dem sade till fadern: 'Fader, giv mig den del av förmögenheten, som faller på min lott.' Då skiftade han sina ägodelar mellan dem. 13Och icke lång tid därefter lade den yngre sonen allt sitt tillhoppa och for långt bort till ett främmande land. Där levde han i utsvävningar och förfor så sin förmögenhet. 14Men sedan han hade slösat bort allt, kom en svår hungersnöd över det landet, och han begynte lida nöd. 15Då gick han bort och gav sig under en man där i landet, och denne sände honom ut på sina marker för att vakta svin. 16Och han åstundade att få fylla sin buk med de fröskidor som svinen åto; men ingen gav honom något. 17Då kom han till besinning och sade: 'Huru många legodrängar hos min fader hava icke bröd i överflöd, medan jag har förgås av hunger! 18Jag vill stå upp och gå till min fader och säga till honom: Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig; 19jag är icke mer värd att kallas din son. Låt mig bliva såsom en av dina legodrängar.' 20Så stod han upp och gick till sin fader. Och medan han ännu var långt borta, fick hans fader se honom och ömkade sig över honom och skyndade emot honom och föll honom om halsen och kysste honom innerligt. 21Men sonen sade till honom: 'Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig; jag är icke mer värd att kallas din son.' 22Då sade fadern till sina tjänare 'Skynden eder att taga fram den yppersta klädnaden och kläden honom i den, och sätten en ring på hans hand och skor på hans fötter. 23Och hämta den gödda kalven och slakta den, så vilja vi äta och gör oss glada. 24Ty denne min son var död, men har fått liv igen; han var förlorad men är återfunnen.' Och de begynte göra sig glada.

Genom syndens återverkan på hans karaktär kan syndaren förgås,
medan han lever. Ingen förlust kan jämföras med förlusten av sig
själv.

De största medgångar leda icke människan framåt, om hon tager
skada till sin själ. Vad hjälper det människan, om hon vinner hela
världen, men tager skada till sin själ!

Mark 8:36 s 359 Och vad hjälper det en människa, om hon vinner hela världen, men förlorar sin själ?

Det största arv kan icke göra den människa, rik, som är en
förlorad son. För att leva konungsligt, måste människan vara
konungslig. förståndet kan ej ensamt upphöja dig, om du har ett
ont hjärta; och din makt över ordet är beklagansvärd, om din mun

sitter på ett oxhorn. Dan. 7:8.

Dan 7:8 s 359 8 Men under det att jag betraktade hornen, fick jag se huru mellan dem ett annat horn sköt upp, ett litet, för vilket tre av de förra hornen blevo bortstötta; och se, det hornet hade ögon lika människoögon, och en mun som talade stora ord. Dan 7:8

Sjömannen kommer icke rätt genom magnetnålens riktning utan genom rätt kurs. Sjökortet gagnar icke den, som färdas utom linjen; och din kunskap om sanningen bliver aldrig frälsande, förrän du lyder sanningen.

2 Kon 20:21 s 359 Och Hiskia gick till vila hos sina fäder. Och hans son Manasse blev konung efter honom.

Hiskias son syndar **(359 sen 360)** ej av okunnighet. Han seglade mot fyrbåken och gick under. Kunskapens värde står i förhållande till dess inflytande på, dig. Endast den sanning, som gör dig bättre, har någon betydelse för dig. Det vetande, som gör dig sann, är i sanning värdefullt. All kännedom till liv är oskattbar. När allt kommer omkring, så är ändå livet människans egentliga värde. Självgår hon bort med döden, men icke så hennes liv. Alltid nedlägger hon något intryck, som fortplantar hennes liv.

Tillfredsställandet av köttet giver näring åt dess lustar, och människan dör genom överträdelser och synder, ty hon har ingen gemenskap med Gud; och den är bevisligen död, som icke har någon korrespondens med livet. Skriftens lära om synden såsom dödens orsak har en långt mera omfattande betydelse, än de flesta bibeltolkare hava givit den.

Rom 5:12 s 360 Därför är det så: Genom en enda människa har synden kommit in i världen och genom synden döden; och så har döden kommit över alla människor, eftersom de alla hava syndat

För syndens skull är människan icke blott förgängelsen underkastad, utan synden är jämväl dödande för människans ädlare liv. De stora egenskaper, som väsentligen hava höjt människan över det djuriska, fördärvas genom synden. Den, som lever för att synas, måste förlora livets verkligheter och bliva en skrymtare. Den, som älskar orättfärdigheten, måste bliva orättfärdig, och hjärtats hemliga utsvävningar leda till samma mål som den uppenbara synden. Falskhet i anden gör även människan falsk. Den, som gjort till sin vana att överdriva, är en lögnare. Fortsatt kränkande av sanningssinnet är dess undergång. Den, som icke värder samvetets bud, förhärdas.

Den, som lever djuriskt, förlorar sitt andliga ursprung. Den, som

vill tvivla, blir otrogen.

Synden är mera fruktansvärd än helvetet. Synden är ett brott emot Gud och gör hans höga plan för människans liv om intet. Synden är ett brott emot hela den skapade världen och ett spjut (**360 sen 361**) för syndarens hjärta. Syndaren begår moraliskt mord. Varje synd är ett slag på livets åder. Den är ett uttömmande av sedlig kraft. Ju längre människan fortgår på syndens väg, desto mer förvildas hon. Försvagandet av viljekraften står oftast i förhållande till syndens makt hos människan. Den synd, människan lever i, dödar henne. Att människan syndar är beklagansvärt; men att hon bliver så försvagad, att hon icke vill eller kan underkasta sig kampen för ett högre liv, det är ännu sorgligare. Syndaren är förslöad, drinkarens ånger skenbar. Han lider av syndens följder, men icke av synden själv. Den förlorade vill ha hjälp, men icke frälsning. Det har icke alltid varit så.

Syndens verkningar äro de samma över hela världen, varför ock hedningarna stå som varnande exempel på andlig slöhet. Ty de hava trots sin kunskap om Gud, blivit fåfängliga i sitt hjärtats tankar och omtöcknade till förståndet, därför att de känt Gud och icke ärat honom. Rom. 1.

Rom 1:21 s 361 Ty fastän de hade lärt känna Gud, prisade och tackade de honom dock icke såsom Gud, utan förföllo till fåfängliga tankar; och så blevo deras oförståndiga hjärtan förmörkade. Rom 1:21

Ungdomens förvildning har sin rot i släktets sedliga förfall. Sedan övertygelsen om det verkligt avskyvärda i syndens utövning blivit utplånad ur folkens medvetande, känner människan ingen blygsel. Jakobs höjder göras till avgudaaltaren,

5 Mos 32:13 Han förde honom fram över landets höjder och lät honom äta av markens gröda; han lät honom suga honung ur hälleberget och olja ur den hårda klippan.

och de religiösa tingen handhavas med ett till hyckleri gränsande lättsinne. Lasten utövas såsom ett oskyldigt nöje. Och den vällustige är levande död. 1 Tim. 5.

1 Tim 5:6 s 361 Men en sådan som allenast gör sig goda dagar, hon är död, fastän hon lever.

Förmaningens ord hånas.

Fastän död genom synden har dock människan vissa förutsättningar, för att under inverkan av den kommande världens krafter upptaga den pånyttfödande säden och förnyas till bättring. Men skulle hon så hava trotsat Herren, och skulle hon så hava kränkt sin övertygelse, att Guds Ande har övergivit henne, är hon

oduglig till **(361 sen 362)** tron och kan icke förnyas. Om denna förödelse av människans ädlare liv talar skriften på följande sätt: »Den jord, som har druckit det regn, som ofta faller därpå, och som framalstrar tjänliga växter åt dem, för vilkas skull den ock brukas, blir delaktig av välsignelse från Gud; men bär hon törnen och tistlar, är hon oduglig och nära förbannelsen, och hennes slut bliver att brännas.» Ebr. 6:7, 8.

Hebr 6:7 f s 362 Det är ju så, att den jord som indricker regnet, när det titt och ofta strömmar ned däröver, och som framalstrar växter, dem till gagn för vilkas räkning den brukas, den jorden får välsignelse från Gud. 8 Den åter som bär törne och tistel, den är ingenting värd och är förbannelsen nära, och slutet bliver att den avbrännes med eld.

Tistlarna äro den ofruktbara jordens svar till den allt uppoffrande åkermannen. Men han övergiver icke jorden, därför att hon bär tistel och törne, utan därför att hon är till naturen så ofruktbar. Synden gör människan till syndare. Och människan dömes ej allenast för vad hon gjort utan ock i all synnerhet för vad hon är. Syndaren förgås genom sin synd.

Vår tids ungdom svävar i den största fara genom medveten synd. Att trotsa sin övertygelse är ett våldförande på sin själ och leder till moralisk förhärdelse. Jag vädjar till ditt medvetande och frågar, om du icke vill hava så stor aktning för dig själv, att du lyder samvetets bud. »Men», klagas du, »jag är redan förhärdad!» Din sorg över ditt hjärtas hårdhet har övertygat mig om att så icke är. Gud söker dig, unge vän, Din skuld är försonad. Guds Lamm borttog all, ja all din syndaskuld. Även den, som förslösat allt, får bliva sin faders arvinge. Din Fader kännes vid sin förlorade son. Kom hem!

Vill du nå fadersboningen? Vandra, innan ljuset slocknar.

*

IV. s 363

Han byggde återigen upp de offerhöjder, som hans fader, Hiskia, hade förstört, och han uppreste altaren åt Baal.

2 Kon. 21:3.

2 Kon 21:3, s 363 3 Han byggde åter upp de offerhöjder som hans fader Hiskia hade förstört, och reste altaren åt Baal och gjorde en Asera, likasom Ahab, Israels konung, hade gjort, och tillbad och tjänade himmelens hela härskara.

Människan är en gäst på jorden. Vårt livs dagar äro sjuttio år och till det högsta åttio år; och då det bäst varit haver, haver det

möda och arbete varit, ty det går snart sin kos liksom flöge vi bort. Ps. 90.

Ps 90:10 s 363 Vårt liv varar sjuttio år eller åttio år, om det bliver långt; och när det är som bäst, är det möda och fåfänglighet, ty det går snart förbi, likasom flöge vi bort.

Knappast hinner människan bosätta sig, förrän dödsängeln ropar:
»Beställ om ditt hus, ty du måste dö.» Sällan har hon inbärgat skörden, sällan har hon byggt upp sina lador, förrän döden kommer och för alltid skiljer henne från livets njutningar. Och vid sin död lämnar hon den frågan obesvarad: Vem skall få det, som du har tillrett. Ty hon känner icke arvtagaren. Manasse kan förstöra allt, vad hans fader uppbyggt och bli en förlorad son.

Den, som plöjde sin väl hävdade åker, vilar i gravens sköte. En Manasse bär såningsskäppan, och barnen hava sålt Hiskias gångkläder, innan våren kom. Han har gått bort, för att aldrig återvända till denna av synden förbannade jord. Tråden löpte genom Sibas hand, ty hon spann garnet; men dottern sätter upp väven under det en och annan tår banar sig väg utöver kinden. Den gamla länstolen är tom; och släkten kivas om det ovärderliga minnet av en bedjande farmor. **O (slut 363 sen 364)** Gud låt dina gärningar uppenbaras för dina tjänare och din härlighet över deras barn. Det blev så tyst i familjens tempel, sedan han, som väntade förlossning, gick till en annan värld. Och Manasse är ännu så ung.

Eldsprofeten lämnar alltid någon mantel kvar. Vill du bliva deras efterföljare, som hava gjort denna världen bättre och lyckligare?

1 Kon 1:10 s 364 Men Elia svarade och sade till underhövitsmannen: "Om jag är en gudsman, så komme eld ned från himmelen och förtäre dig och dina femtio." Då kom eld ned från himmelen och förtärde honom och hans femtio.

2 Kon 2:13 s 364 Därefter tog han upp Elias mantel, som hade fallit av denne, och vände så om och ställde sig vid Jordans strand.

Den Ande, som bringade nationen på knä för Gud, skall även besvara din fråga: »Var är Herren, Elias Gud?», om du är hans tjänare. Ännu har ingen, som på allvar levat för sin uppgift, levat förgäves, och en kristen lämnar icke världen arvlös. Emottag din kallelse av Gud och var en trogen förvaltare! Troheten i det lilla gör härskaren över tio städer.

Luk 10:17 s 364 Och de sjuttiotvå kommo tillbaka, uppfyllda av glädje, och sade: "Herre, också de onda andarna äro oss underdåniga genom ditt namn."

Personliga förutsättningar är den oskattbara vinsten av att vara trogen. Den får väldet, som kan regera. Framtiden står i förhållande till din utveckling.

Sedan man äntligen hade funnit Gustav II Adolfs lik på slagfältet i Lützen, blev det balsamerat och fördes följande vår genom Sachsen uppåt Östersjön, för att omsider hinna sitt vilorum i vår nordiska huvudstad. Maria Eleonora, som jämte många förnäma svenskar åtföljde liket till Wolgast, lät nedsätta det i slottets stora sal, vilken för tillfället var inredd till kapell, och härifrån skulle de jordiska lämningarna av den älskade överföras till fosterlandet. Bland de många, vilka skyndade till platsen, för att kasta en avskedsblick på den store hjältekonungen, befann sig också kurfursten av Brandenburg, Fredrik Vilhelm, sedermera känd under namnet »den store kurfursten», men vid detta tillfälle endast en trettonårig gosse. Maria Eleonora var hans faster, och den unge prinsen hade länge haft en brinnande längtan att få se sin store anförvant, vil (**slut 364, sen 364**)kens ärofulla bragder fyllt hans unga sinne med hänförelse. Emellertid blev hans möte med honom helt annorlunda, än vad han i sina drömmar föreställt sig det. Gripnen av ögonblickets allvar, betraktade den unge kurprinsen det ansikte, varpå döden hade tryckt sin stämpel, men varöver en helig frid tycktes vila. Slutligen knäböjde han vid kistan och avlade inför Gud det löftet, att med hans hjälp en gång fortsätta det verk, som Gustav Adolf hade begynt och vara evangelium trogen och sålunda bliva en hjälpare för dem, vilka nu förtrycktes för sin tro. Med sin Guds hjälp blev också den knäböjande ynglingen som man sitt löfte trogen. Världen har en mera ytlig uppfattning av oss och vårt liv, men barnen hava känt sina föräldrar och skola aldrig kunna utplåna barndomens intryck. Betydelsen av vårt liv på jorden kunna icke de människor, som endast kommit i besittning av våra kläder, uppfatta, utan de vittnen, som bekänna: »Andra har han hulpit!»

Mark 15:31 s 364 Sammalunda talade och överstepräster, jämte de skriftlärde, begabbande ord med varandra och sade: "Andra har han hjälpt; sig själv kan han icke hjälpa.

Det största arv, en fader kan lämna sina barn, är en levande gudsfruktan. »Ty gudsfruktan är vishetens begynnelse.» Och »gudaktigheten är nyttig till allt.»

Ps 111:10 s 365 HERRENS fruktan är vishetens begynnelse, ett gott förstånd få alla de som göra därefter. Hans lov förbliver evinnerligen. 8Ty lekamlig övning gagnar till litet, men gudsfruktan gagnar till allt; den har med sig löfte om liv, både för denna tiden och för den tillkommande.

1 Tim 4:8 s 365Ty lekamlig övning gagnar till litet, men gudsfruktan gagnar till allt; den har med sig löfte om liv, både för denna tiden och för den tillkommande.

Hiskia lämnade icke sitt rike blott utan jämväl sitt liv åt Manasse. De sista åren av Hiskias liv känna vi ej till fullo. Men du känner, unge man, vad dina föräldrar varit. Kanske du en gång har böjt dina knän och i avskedsstunden lovat dem att tjäna din moders Gud. Känner du det ansvar, som vilar över ett barn, som haft troende och bedjande föräldrar?

*

Manasse synd. S 366

När en gång Manasse återföres
Till sin Gud, som han förnekat har,
Hur än Baals altare förstöres,
Folket är dock vad Manasse var.
Även då han synden övergivit,
Livets verkningar dock stodo kvar.
Vad han varit, hade andra blivit,
Och i dem hans synd blev uppenbar.
Dyra själ, besinna dig, vänd åter
Och i dag ditt hjärta Herren giv.
Innan även du för sent begråter
Ett i synd förspillt, förlorat liv!

Varje synd en människa förlätes,
Såsom rövaren benådning fick.
Men hur än ett syndigt liv begråtes,
Du kan aldrig leva om ett ögonblick.
Och hur stolt en människa må vara,
Och hur fräckt hon trampar denna jord,
Måste hon dock inför Herren svara
Till och med för varje fåfängt ord.

Säg, var hamnar du, som aldrig frågar
Efter Herrens vilja, säg, o säg?
Vad blir skörden av ditt liv, jag frågar,
Om du går på syndens breda väg?
Dig, som Anden manat många gånger,
Ser jag än i snöda tidsfördriv.
Tänk, om även du med ändlös ånger
Måste skörda frukten av ditt liv!

Den moraliska livskällan. S 367

Bevara framför allt annat ditt hjärta, ty därifrån går livet.
Salomo.

Ordspr 4:23 s 367 Framför allt som skall bevaras må du bevara ditt hjärta, ty därifrån utgår livet.

De ämnen och gaser, som källans vatten medföra, lämna antydningar om de mineral, genom vilka den flyter. Allt efter som vattnet varit längre eller kortare tid i beröring med sitt steniga underlag, har det upptagit mer eller mindre av dessa lösliga beståndsdelar. Så finna vi även att till och med under vinterns isande köld fryser aldrig den källa, som väller upp från djupare lager, åtminstone icke i närheten av utflödet, emedan hon alltid medför en viss mängd värme från jordens inre.

Under vissa tider har man sagt: »Det är våldet som regerar!» men under andra tider har man tillskrivit ordet härskaremakten. Men det är varken ord eller makt, utan hjärtat, som regerar världen. Ont eller gott — allt kommer ifrån hjärtat. Yttre omständigheter kunna väl öka eller också minska den andeström, som utgår från denna moraliska livskälla, men oavbrutna flöden bero av inre liv, liksom strömmarna alltid upprinna från underjordiska källor. Sådant hjärta, sådan karaktär. »Varav hjärtat fullt är, därav talar munnen.»

Matt 12:34 s 367 341 huggormars avföda, huru skullen I kunna tala något gott, då I själva ären onda? Vad hjärtat är fullt av, det talar ju munnen.

Man tänkte blott på den egyptiske Farao, vilkens grymhet motsvarade förhårdelsen i hans (367 sen 368) hjärta, eller den beryktade kanslern,

den tyska nationens förtroendemän, som med okuvlig vilja satt vid statsrodret! Är källan till det inflytande, som denna världens store hava utövat, att finna i ord och makt eller i den ande, som var tyngden i deras ord? Och hur kunde Josefs son från Nasaret med sitt lugna framträdande och enkla tal hava ett så mäktigt inflytande över folket, då däremot den höglärde fariseen med all sin vörndnad för religionen ej hade någon makt över deras hjärtan? Jo, timmermanssonen var den älskande brudgummen, och därför vann han sympatier; men fariseen lärde och förmanade utan kärlek.

Men häremot kan invändas, att många har ett gott hjärta men klent huvud, och att en jämn och sund utveckling på alla områden väsentligen beror av förstånd, kunskap och insikt. Detta kan ej förnekas. På det sociala och politiska området synas tanken och ordet spela största rollen, och även den religiösa världen fäster stort avseende vid vältalighet; men en djupare inblick övertygar oss om, att såväl tanken som ordet behärskas i mer eller mindre mån av inre känsla och övertygelse, och varje bevisföring strandar, om den saknar liv och karaktär av motsvarande personlighet. Så inlägger även ett orent hjärta en oren ande i våra ord, som gör, att t. o. m. eljest nyktra och hälsosamma ord kunna fräta omkring sig, och ju längre vårt hjärta ammar en känsla, en tanke, en övertygelse, ju mera kraftig är den i sitt inflytande till ont, eller gott, när den uppenbaras i ord eller gärning. Vilken djup sanning det ligger i den vises ord: »Därifrån, nämligen från hjärtat, utgår livet.»

Ordspr 4:23 s 368 Framför allt som skall bevaras må du bevara ditt hjärta, ty därifrån utgår livet.

Vad man älskar att genomföra, och vad som utgör själens intresse, det lever man också för och våra hjärtan bemäktiga sig vår personlighet. **(368 sen 369)** Och om ett gott förstånd icke vilar på ett gott hjärta, är det en byggnad på flygsanden, som kan falla vid ett enda lidelsens utbrott. Mina ord må fattas huru som helst, ett är visst: ett fördärvat hjärta omtöcknar hjärnan, åtminstone när det gäller andliga ting, men ädla grundsatser och vidgad, hjärteren kärlek giver åt hela själen högre lyftning. Men endast fromma hjärtan, endast ödmjuka andar kunna höja sig till det högsta möjliga ljus, och endast den själ, som lever det fördolda livet med Kristus i Gud, kan öva kärlek och

bevaras hjärtevarm i denna kärlekslösa och otacksamma värld, likt de varma källorna på Island, som den djupa fördolda värmen i jordens inre gör oberoende av kölden på dess yta.

Intresse är dörren till all kunskap. Förtroende och smak öppna sinnet och väcka tankar och föreställningar. Men våra sinnen måste lösgöras från de lumpna saker, som binda själen vid lägre intressen, förrän vi kunna omfatta det högre. Då Herrens Ande fått rena våra hjärtan från det låga och giva oss sinne att känna Gud, skola vi allvarligt söka att finna ett föremål, som är värdigt all vår förmåga att tro, älska, vinna och fasthålla. Sinne för det heliga danar en allvarligt tänkande och högsinnad själ. Det lyfter oss över all förnedring. Ett rent hjärta skall enligt skriften uppnå högsta möjliga grad av kunskap, som kan vinnas av ett människohjärta. »Saliga äro de renhjärtade, ty de skola se Gud.»

Matt 5:8 s 368 Saliga äro de renhjärtade, ty de skola se Gud.

Men H a n är huvudsumman och källan till all kunskap, och att se honom innebär såsom en, naturlig verkan därav allsidig fullkomlighet. Den längtande och sökande människoanden, som alltid ser efter ett andra föremål, är i så hög grad mottaglig för intryck, att den troget fasthåller ansiktet, blicken, handlingen, som vunnit dess för (**369 sen 370**) troende, och söker vinna hela människan för det ideal, den omfattar. Ehuru vi intet gott förmå, såsom av oss själva, har intrycket av det föremål, vi skåda, en underbar förmåga att väcka slumrande krafter till liv. Vi se och älska eller hata, vi se och förvandlas. »Vi skola bliva honom lika, ty vi skola se honom såsom han är».^[1]

¹ Joh 3:2 s 370 Mina älskade, vi äro nu Guds barn, och vad vi skola bliva, det är ännu icke uppenbart. Men det veta vi, att när han en gång uppenbaras, skola vi bliva honom lika; ty då skola vi få se honom sådan han är.

1] Orden syfta naturligtvis på härlighets tillståndet.

Hur nära stå vi ett seende av Kristus, den idealmänniska och levande salighetshövding, som människoögon hava sett, och vilken röst människor hava hört, och intill vilken människor hava lutat sina trötta huvuden? Kunna vi se honom? De, som med avtäckt ansikte skåda — de, som med brinnande kärleksåtrå

jaga efter att känna Herren, de förvandlas till samma, bild, från härlighet till härlighet.

2 Kor 3::18 s 370 Men vi alla som med avhöljt ansikte återspegla Herrens härlighet, vi förvandlas till hans avbilder, i det vi stiga från den ena härligheten till den andra, såsom när den Herre verkar, som själv är ande.

Här förstå vi dock endels

1 Kor 13:9 s 370 Ty vår kunskap är ett styckverk, och vårt profeterande är ett styckverk;

och därför känna vi endels eller kanske även tvärtom: Emedan vi känna endels, förstå vi ock endels. Men liksom det lilla barnet, som jollrar i sandhögen, ej har någon idé om pappas lantbruk, men ändå tänker så högt och stort om sin far, som det efter kärlekens måttstock kan, och fröjdas i hans välbehag, så kan den fromma själens kunskap om Gud vara bristfällig i förhållande till det oändliga, men den fröjdas och lever i föremålet för sin kärlek och är avundsvärt lycklig. Förståndets filosofi hamnar i vantro och förtvivlan, men det enfaldiga hjärtat vilar i ljus. Endast kärleken tänker som ett barn, och endast barnasjälen kan ingå i Guds rike. I den över all föreställning upphöjda, harmoniskt sköna, evighetsdjupa, heliga och härliga tillvaron skall barnahjärtat slå gudakärlekens eko från evighet till evighet.

O, bevara ett rent, oskyldigt och menlöst bar **(370 sen 371)** nahjärta, ty *därifrån går livet*. Allt, som avlägsnar oss från den rätta enfalden, är ett fjärmande från den sanna ursprungligheten. Den »änglaoskuld», som skyler sitt ansikte och kastar sin krona ned inför Lammet, passar för umgängslivet i den högsta tillvaron, liksom en barnafrom själ och en okonstlad man alltid är oanstötlig i sitt framträdande. De små är hemmets glädje och trevnad. Sannerligen, sannerligen säger jag eder, utan I omvänden eder och varden såsom barn, skolen I aldrig inkomma i himmelriket.

Matt 18:3 s 371 och sade: "Sannerligen säger jag eder: Om I icke omvänden eder och bliven såsom barn, skolen I icke komma in i himmelriket.

Våra hjärtan, som äro skapade för Gud, kunna känna mer av Kristi kärlek än våra sinnen fatta. Våra sinnen äro, som speglarna i Österlandet, för dunkla att återgiva hans bild fullkomligt, men vi kunna fatta grunddragen i hans karaktär samt återgiva dem. Men vi äro blott reflektionsspeglar — nej, vi äro hans ögonstenar, innerligt bevarade, som skola återgiva de djupa, fördolda intrycken av

hans eviga uppsåt, den frälsande kärlekens tankar.

Men skall detta kunna förverkligas, måste vi genomleva Pauli ord: **En ande med Herren.**

1 Kor 6:17 s 371 Men den som håller sig till Herren, han är en ande med honom.